

Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörizmin Finansmanı ile Mücadelenin Önemi: Türk Bankacılık Sisteminde İyi Uygulama Kılavuzu

MASAK-TBB Çalışma Grubu

Bankalarımız tarafından önümüzdeki dönemde AML (Anti-Money Laundering), KYC (Know Your Customer), KYCC (Know Your Customer's Customer) ve CFT (Combating Finance of Terror) konularını içeren yazılı politika ve prosedürlerin oluşturulması, yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesi, şüpheli işlemlerin ortaya çıkarılması, riskli bölge, sektör ve bankacılık ürünleri konusunda ek özen ve kontrol-uyarı sistemleri kurulması, sistemi kontrol edecek bir iç denetim ve izleme fonksiyonunun yerine getirilmesi, Türk bankacılık sisteminin suç geliri aklayıcılarından korunması, ulusal ve uluslararası alanda güvenilir bir partner olarak yer alması açısından önem arz etmektedir. Türkiye Bankalar Birliği; bu politika ve uygulamaların bankacılık sisteminde asgari standartları karşılayacak şekilde bir çerçeve kılavuz oluşturulmasının, sistemin korunması açısından önemli olduğunu düşünmüştür. Suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadelede sektörde bilinç düzeyinin yükseltilmesi, bankalar arasında standart uygulamanın geliştirilmesi ve mücadelede işbirliğinin artırılması yoluyla yurtdışı muhabir banka ilişkilerinin de geliştirilmesi ve Avrupa Birliği ülkelerinin bankacılık uygulamalarına paralellik sağlanmasını amaçlayarak MASAK-TBB Çalışma Grubu tarafından "Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörizmin Finansmanı ile Mücadelenin Önemi ve Türk Bankacılık Sisteminin Rolü Taslak Kılavuzu" ve 118 adet şüpheli işlem tipini kapsayan "Şüpheli İşlem Kategorileri" listesi hazırlanmıştır. Türkiye Bankalar Birliği üyelerine, kendi uygulamalarında iyi uygulama örnekleri olarak söz konusu Kılavuzu ve şüpheli işlem kategorileri listesini dikkate almalarını tavsiye etmektedir.

Giriş

Bankacılık mesleğinin temeli güven, itibar ve istikrardır. Türk bankacılık sektörünü oluşturan bankalar; birbirleri, müşterileri ve çalışanları ile diğer kurumlar arasındaki her türlü iş ve işlemlerde uygulanmak üzere, Bankacılık Etik İlkelerini belirlemiştir. Bu ilkeler; "Dürüstlük", "Tarafsızlık", "Güvenilirlik", "Saydamlık", "Toplumsal Yararın Gözetilmesi ve Çevreye Saygı", "Suç Gelirlerinin Aklanması ile Mücadele"den oluşmaktadır.

Etik ilkelerin temel amacı; bankacılık mesleğinin toplumda mevcut saygınlık duygusunun sürekliliğinin sağlanması, meslek onuru olarak adlandırılan bu saygınlık duygusunun geliştirilerek sürdürülmesi ve bankacılık sektöründe güven, itibar ve istikrarın korunmasıdır.

Titiz ve sürekli bir çabayı gerektiren bu niteliklerin korunması, toplumda fon arz eden ve fon talep eden taraflar arasında birleştiricilik ve aracılık rolü oynayarak yatırım ve tasarruf işlevlerini gerçekleştiren bankalarımıza, aynı zamanda karaparanın aklanması, yolsuzluk ve benzeri suçlarla mücadeleyi önemli bir ilke olarak benimseyerek mesleki ve örgütsel alanda etik ilkelerine bağlı olarak hareket etme zorunluluğu getirmektedir.

Kriminolojide, suçla mücadelenin başarısı öncelikli olarak suç oranlarındaki düşme ile ölçülmektedir. Son yıllarda yapılan araştırmalar, dünya geneli gözetildiğinde, adi suçlarda durağanlık ve/veya azalma görülürken, temeli menfaat olan ekonomik suçlar ve/veya beyaz yakalı suç oluşumlarında önemli ölçüde artışlar olduğunu göstermiştir. Özellikle "çıkar amaçlı" ve temeli "ekonomi" olan suçlar, yasalarla belirlenmiş kuralları, evrensel etik değerleri veya serbest piyasa ekonomisinin temel kurallarını yolsuzluk, rüşvet, hırsızlık veya gerektiğinde tehdit ve şiddet yolu ile ihlal ederek, kısa yoldan emek ortaya koymadan, hukuk dışı kalmak suretiyle çok para veya itibar kazanma hırsından kaynaklanmaktadır.

Özellikle uyuşturucu madde ve silah kaçakçılığı gibi talep elastikiyeti son derece düşük olan ve elde edilen getirilerin çok yüksek olduğu malların yasadışı ticaretini konu alan faaliyet alanlarında sahne alan “organize suç örgütleri”, yasadışı fiil-yasadışı gelir zincirinin oluşmasına ve bu zincirin halkalarının, birbirini besleyen bir sebep-sonuç ilişkisi içinde büyüyen farklı ve global bir suç tipinin ortaya çıkmasına ve bir “suç ekonomisinin” doğmasına neden olmuştur.

Suçun toplum içinde sadece belli grup ve bireyleri etkilemesi sözkonusu olmasına rağmen, bu suçlardan elde edilen suç gelirlerinin aklanması, siyasal, hukuksal, toplumsal ve ekonomik alanda çok daha önemli problemlere neden olabilmektedir. Çünkü suç ekonomisinin temel dayanaklarını ahlak ve hukuk dışılık oluşturmaktadır. Bu nedenle suç örgütleri ve teröristler, demokrasi ve hukuk sisteminin yerleşmesini ve sağlıklı kurallara göre işleyen kayıt altına alınmış bir ekonomik düzen istemezler. Kendi varlıkları, mevcut ahlaki, hukuki ve ekonomik düzenin zayıf olmasına ve çürütülmesine bağlıdır.

Suç örgütleri örgüt içi ve dışı şiddet kullanmakta, amaçlarına ulaşmak için kamu güçlerini yolsuzluk ve rüşvet silahı ile etkisiz hale getirmeyi denemekte, suç ekonomisi –kayıtdışı ekonomi-terör-yolsuzluk-rüşvet sarmalı- ekonomide kaynakların verimli bir biçimde kullanımını sekteye uğratmakta, ekonomik, siyasi ve sosyal gelişmeyi tahrip etmekte, ulusal ve uluslararası alanda demokratik, siyasal, ekonomik ve finansal kurumlara olan itibarı ve güveni zayıflatmaktadır.

Yasadışı faaliyetlerden elde edilen rantların ve dolayısıyla gelirlerin yüksekliği, bu suçların işlenmesine olan cazibeyi artırdığı gibi, faillerin bu suçtan dolayı cezalandırılma veya ele geçirilme riskini gözardı etmelerine de sebebiyet verebilmektedir. Bu nedenle günümüzde temeli ekonomik menfaat olan suçlarla savaşın başarısının büyük oranda bu suçların hayat damarı olan suç gelirlerini aklama ile mücadeleden geçtiği anlaşılmıştır.

Ekonomik bir kavram olan suç gelirlerinin aklanması ile mücadele; uyuşturucu ticareti ve diğer çıkar amaçlı organize suçlara karşı en etkili silah olarak görülmeye başlanmasıyla birlikte hukukun ilgi alanına girmiş, 20. yüzyılın son çeyreğinde suç örgütlerinin fiillerinden doğan kazançların yasal ekonomi içine dahil edilerek aklanmasının engellenmesi, öncül suçlarla bağlantısının tespit edilerek el konulması için kimi ülkeler ayrı bir yasa ile kimi ülkeler de mevcut yasalarında değişikliklere giderek suç gelirlerinin aklanmasını ciddi ve müstakil bir suç olarak tanımlamaya başlamışlardır.

Suç gelirlerinin aklanmasının, suç gelirlerine kaynaklık eden suçtan ayrı olarak suç sayılmasındaki amaç, suç gelirlerinden yararlanan kişileri bu gelirlere mahrum etmek suretiyle kazanç elde etmek amacıyla işlenen suçların engellenmesidir. Organize suç örgütlerinin yaşaması, büyük miktarda genellikle nakit paranın dikkat çekmeden harcanması, kaynağının ve sahipliğinin toplum içinde maskelenmesi ile doğrudan bağlantılıdır.

Dünya mali sisteminin entegrasyonu anlamında küreselleşme, modern dünyamızın karakteristiklerinden biri olarak suç alanını da etkilemiş ve organize suçluluk artan ölçüde küresel bir boyut kazanmıştır. Günümüz dünyasında ticaret ve tüketici taleplerinin küreselleşmesi, suç faaliyet alanlarının da ulusal düzeyden uluslararası düzeye taşınmasına sebebiyet vermiştir. Gerek bütünüyle kayıtdışı ekonomi ve gerekse suç gelirlerinin büyük boyutlara ulaşan ve günden güne artan miktarları mali sisteme dahil olma çabaları, bu amaçla banka ve diğer finansal kurumların hesap ve işlemlerinden faydalanılması, finansal sistemin denetlenmesi ve düzenlenmesi açısından önemli sorunlar doğurmaktadır.

Özellikle suç gelirlerinin esas itibariyle, uyuşturucu madde kaçakçılığı gibi uluslararası boyutta gerçekleşen örgütlü suçlardan kaynaklanması ve genel olarak uluslararası boyutta aklanmaya çalışılması; suç gelirlerinin aklanmasına karşı uluslararası girişimleri zorunlu kılmıştır. Sadece bir ülkenin mücadele etmesi ile önlenemeyecek boyutta olan ve fonksiyonu gereği global seviyede cereyan eden aklama tehlikesine karşı çok taraflı mücadele esaslarını belirlemek, bu esasları organize etmek, bu konuda standartlar geliştirmek ve ülkeler arasında işbirliğini tesis etmek amacı ile bir Mali Eylem Görev Gücü (Financial Action Task Force – FATF) kurulmasına karar verilmiştir.

1991 yılından bu yana FATF üyesi olan ülkemiz, uluslararası alanda suçla mücadelede hukuk, hak ve adaletten yana, ilkel ve kararlı politikalar izlenmesine yönelik işbirliğinin önemli bir yesidir.

FATF'nin "hareket adımları" olarak nitelendirilebilecek olan “Kırk Tavsiye” (The Forty Recommendations) suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanının engellenmesi için ceza hukuku, banka hukuku ve uluslararası işbirliği alanlarında 40 önemli nokta olarak tespit edilmiştir. FATF'nin Tavsiyeleri;

- a) Paranın Aklanmasını Önlemede Ulusal Hukuk Sisteminin Geliştirilmesi.
- b) Finansal Sistemin Rolünün Güçlendirilmesi.
- c) Uluslararası Alanda İşbirliği.

ana başlıkları altında toplanmıştır.

11 Eylül'deki elim terörist saldırılardan sonra terörizmin finansmanı suç gelirleri ile birlikte anılmaya başlanmış ve FATF tarafından terörizmin finansmanının engellenmesine yönelik 8 özel tavsiye kararı yayınlanmıştır. FATF üyesi ülkelerin bu tavsiye kararlarına uymaları ve BM tarafından yayınlanan sözleşmeleri onaylamaya davet edilmiştir. Bu düzenlemelerde yer alan; kimlik tespiti ve şüpheli işlemlerin raporlanması, adli makamlarla işbirliği, bilgi verme, iç kontrol-denetim ve eğitim yükümlülükleri kapsamında getirilen yükümlülükler ile öncelikle bankalara suç gelirleri ile mücadelede önemli bir misyon yüklemiştir. Bu tavsiyeler; hukuki anlamda suçla mücadelede kamu ve finansal kurumların birlikte ve işbirliği içerisinde hareket etmesi üzerine inşa edilmiş olup, böylelikle organize suçlar ve bu suçları besleyen suç gelirlerinin aklanması ile mücadele hükümetlerin ve kolluk güçlerinin yanında, uluslararası kuruluşlar, finansal sektör ve profesyonel meslek sahiplerinin de içinde yer aldığı topyekün bir mücadeleye dönüşmüştür.

FATF tavsiyelerinde, finansal kuruluşlardan suç gelirlerini aklamaya ve terörizmin finansmanının engellenmesine karşı programlar geliştirmeleri istenmiş, bu programların asgari olarak;

- a) Finansal kuruluşların bünyelerine, idare şekillerine ve yürürlükteki mevzuata uygun dahili politika, prosedür ve kontrol yöntemlerini,
- b) Bu görevler için uygun ve yüksek nitelikli personel istihdamının sağlanmasını,
- c) Çalışanlara yönelik olarak süreklilik gösteren bir eğitim programı hazırlanmasını,
- d) Sistemi kontrol edecek bir denetim fonksiyonu kurulmasını

içermesi gerektiği belirtilmiştir.

Tavsiyelerde finansal kurumlara yönelik olarak; yer alan “müşterini tanı” ilkesi, kayıtların saklanması, şüpheli işlemlerin bildirim ve yasalara uyum ile suç gelirlerini aklama ve terörizmin finansmanını engelleyecek diğer tedbirler şeklindeki bu önleyici düzenlemeler ve uyarı sistemleri, suç gelirlerinin aklanmasında finansal kurumların kullanılmasının önlenmesine ilişkin olarak, uluslararası alanda atılmış önemli adımlardan biri olarak kabul edilen 1988 tarihli Basel ilkeleri, 1990 tarihli Avrupa Konseyi Sözleşmesi ve Avrupa Birliği direktifleri gibi uluslararası belgelerden esinlenen yükümlülüklerdir.

Suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadele, ülkemiz yasal mevzuatının ve kurumlar arası işbirliğinin güçlendirilmesi, Türk bankacılık sisteminin de öncelikli konularını oluşturmaktadır. Bu mücadeleye etkin destek vermek amacındaki bankalarımızın suç gelirleriyle mücadele ve terörizmin finansmanının engellenmesi için gerekli politika, prosedür ve kontrol yöntemlerini oluşturabilmelerini teminen yol gösterici anlamındaki bu kılavuz, Türk bankacılık sektöründe ulusal ve uluslararası alanda var olan itibar, istikrar ve güvenin korunması, suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadelede ortak hareket yöntem ve standartlarının oluşturulması amacına yöneliktir.

Ulusal ve uluslararası alanda belirlenmiş, suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadelede geçerli olan yasa, sözleşme, standart, tavsiye, meslek etiği, politika ve prensiplere uyulması ve önleyici ve uyarıcı kontrol sistemlerinin kurulması;

- diğer alanlardaki bankacılık ile ilgili kanunlara uyumun sağlanmasını kolaylaştıracak,
- güvenli ve sağlam bir bankacılık faaliyetinin sürdürülmesinin temelini teşkil edecek,
- müşteri kalitesinin korunmasını sağlayacak,
- kötü niyetli kişiler tarafından bankalarımızın yasadışı eylem ve faaliyetler için kullanılması riskini minimize edecek,
- suç gelirleri ile mücadele standartları aynı zamanda finansal dolandırıcılıkla mücadelelenin prosedürleri olduğundan müşterilerin ve bankanın zarar görme riskini azaltacak,
- genel anlamda bankacılık sektörünün güvenilirliği ve saygınlığını koruyacak,
- ülke ekonomisine katkıları sayesinde bankacılığa uygun bir zemin oluşturacaktır.

Koruyucu Kurum Politika ve Prosedürlerin Oluşturulması

Suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanının engellenmesine dair ülkemiz mevzuatı, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşme ve girişimler, uluslararası bankacılık alanında Türk bankacılık sektörünün güvenilirliği dikkate alınarak, her bankanın, asgari aşağıda belirlenen konu başlıkları altında standartları karşılayacak şekilde kendi politika, prosedür ve kontrol yöntemlerini yazılı olarak oluşturması ve bu politika, prosedür ve kontrol yöntemlerinin, banka yönetim kurulu tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girmesi önerilmektedir.

1. Amaç

- Banka aracılığıyla suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı amacıyla bankanın kullanılmasının engellenmesi,
- banka ve çalışanlarının yasal ve idari yükümlülüklerinin bilinmesi,
- banka politika, prosedür ve kontrol yöntemlerinin yasa ve yasanın yetki verdiği kurumların yaptığı düzenlemelere uyumunun sağlanması,
- uluslararası sözleşmeler ve muhabir ilişkilerinde gerekli uyum ve işbirliğinin sağlanması,

- e) bankanın güvenli bankacılık faaliyetini sürdürmesi, itibarının ve müşteri kalitesinin korunması.

2. Kapsam

- a) Bu politika, prosedür ve kontrol yöntemleri Genel Müdürlük, yurtiçi ve ilgili ülkenin mevzuatının uygun olması durumunda yurtdışı şubeleri,
b) Hisse çoğunluğuna sahip bulunulan yurtiçi ve ilgili ülkenin mevzuatının uygun olması durumunda yurtdışı mali iştirakleri (mali iştirakler, bu dokümanda yer alan mevzuat, suç gelirlerinin aklanmasının ve terörizmin finansmanının engellenmesine yönelik temel politika ve prensipler kapsamında kendi faaliyet konuları ve iş akışlarına uygun iç politika ve uygulamalarını oluşturmalıdır.)

kapsamaktadır.

3. Genel Çerçeve

Banka ve banka çalışanlarının sorumluluklarını, bankalar, başta FATF olmak üzere ulusal ve uluslararası alanda suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadelede yer alan resmi ve mesleki kurumların yaptığı düzenleme ve bilgilendirmeler ile tavsiye, standart ve bilimsel çalışmalardan faydalanarak aşağıdaki konu başlıkları altında çalışanların standart bir bilgi düzeyine sahip olmasını sağlayacak bilgilere yer verirler ve gerektiğinde bu bilgileri yenilerler.

- a) Suç geliri ve suç gelirinin aklanması kavramları,
b) Suç gelirini aklamanın aşamaları,
c) Suç gelirini aklama yöntemleri,
d) Suç gelirinin aklanmasıyla mücadelenin tarihsel gelişimi, uluslararası aktörler ve çok taraflı sözleşmeler;
- Genel çerçeve
- Avrupa Konseyi direktifleri
- Viyana Sözleşmesi
- Basel İlkeleri
- Strasbourg Konvansiyonu
- Palermo Sözleşmesi
- Wolfsberg Prensipleri
- FATF
- Avrupa Birliği Direktifleri
- Egmont Grubu
e) Terörizmin finansmanının engellenmesi
- terörizmin başlıca finansman kaynakları (yasal veya yasadışı faaliyetler)
- suç gelirinin aklanmasıyla terörizmin finansmanı arasındaki benzerlikler ve ayrılıklar
- FATF'in terörizmin finansmanının engellenmesine yönelik finansal kurumlar için hazırladığı kılavuz
f) Yolsuzluğun önlenmesi, rüşvet ve benzeri ekonomik suçlarla mücadele
- Yolsuzluk kavramı ve yolsuzlukla mücadelenin önemi
- Bankacılık etik prensipleri
- Greco Sözleşmesi

4. Yasal Düzenleme ve Yükümlülükler

Banka ve çalışanlarının suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadelede yasal ve idari yükümlülüklerinin tam olarak bilinmesi ve mücadelede yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların tanınması için aşağıdaki başlıklar altında çalışanlar bilgilendirilir ve gerektiğinde bu bilgileri yenilerler.

- a) Yasalar.
- b) Yönetmelikler.
- c) Tebliğler.
- d) Yaptırımlar;
  - Cezai
  - Hukuki
  - İdari
- e) Yasal merciler;
  - Mali istihbarat birimi,
  - Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu,
  - Diğer.
- f) Uyum görevlisinin görev ve yetkileri

5. Müşterinin Tanınması

Bankanın, suç geliri aklayıcılarından korunmasının en etkin yolu, “Müşterinin Tanınması İlkesi” kapsamında bankanın yasal mevzuatla uyumlu politika, prensip ve uygulamalarının belirlenmesi ve bunlara tam olarak uyulmasıdır. Amaç, müşteri işlemlerinde ve bilgilerinde açıklığın sağlanması; karşılıklı güven unsuruna dayalı bir ilişki kurulması ve sürdürülmesidir.

a) Müşteri kabulü-genel prensipler

Müşterinin tanınması politikasına ilişkin olarak,

- gerçek kimlik ve adresinin tespiti,
- belge ve bilgilerin kendi içinde tutarlılığı,
- bankayı tercih etme ve hesap açma amacı,
- müşterinin mesleği, gelir getiren ana iş konusu, işinin prensipleri,
- müşterinin işlem profili ve kapasitesi,
- alıcı ve satıcıları,
- işyeri veya faaliyet yeri,

hususlarında yeterli bilgi sahibi olunması, açıklık ve güvene dayalı bir banka-müşteri ilişkisi kurulması açısından önemlidir. Bankaların, müşteri ilişkisini kuran veya teklif eden personelinin bu konularda dikkatli olmasını sağlayacak bilgilendirmeyi yapmaları çok önemlidir.

Sürekli veya geçici müşteri ilişkisine girilecek kişi ve kurumların verilecek hizmet türleri de dikkate alınarak ulusal ve uluslararası alanda mevcut sakıncalı listeleriyle karşılaştırmasının yapılması faydalı olacaktır. Ayrıca,

- banka politikalarının, kurumları uluslararası suç işleme amaçlı suç geliri aklama işlemlerinden koruması,

- bankanın, servetlerinin ve fonlarının yasal yollardan kazanıldığına dair şüphe olan kişi ve kurumları müşterileri olarak kabul etmek için azami dikkat ve özeni göstermesi,
- müşteri ilişkilerinin karşılıklı bilgi alışverişi, güven ve açıklığa dayanması gerekliliği kapsamında, müşteri tanıtıcı bilgi ve formlarını doldurmaktan kaçınan, isteksiz olan veya yanıltıcı, teyit edilemez bilgiler veren kişi ve kurumların müşteri olarak kabul edilmemesi,
- yetersiz iç prosedürler ve denetimin bankaların bu konudaki sorumluluklarını layıkı ile yerine getirmesini önleyeceği göz önünde tutulduğunda; kurum içi politika, prosedürler, hesap açılış işlemleri ve kuralları, müşteri tanıtıcı bilgileri, raporlama, izleme ve denetim faaliyetlerinin gözden geçirilmesi,
- “Müşteri hesapları, sadece gerçek müşteri adına açılmalıdır.” ilkesi uyarınca, gerçek lehdarların isteği üzerine gerçek sahibinden farklı üçüncü şahıslar adına, anonim bir adla veya rumuzla hesap açılmaması,
- açılan hesapların, fiilen adına hesap açılan kişi tarafından kullanılıp kullanılmadığının sürekli olarak izlenmesi,
- müşteri tarafından açıkça yasal olarak yetkilendirildiği belgelendirilmedikçe, hesap açma amacı ve gerekliliği açıklanmadıkça üçüncü kişilerin vekaletle bir veya birden fazla kişi adına (küçük hesapları hariç olmak üzere) hesap açma taleplerinin yerine getirilmemesi,
- vekaletname ve genel talimatların mutlaka noter onayından geçmiş olması şartının aranması, özellikle kendisi başvuran ve müşterinin yeterince tanınmadığı durumlarda belgeyi düzenleyen kurumlardan teyit alınması,
- küçük hesaplarının yaş sınırının kontrol edilmesi,
- yapılan değerlendirmede iş ilişkisi veya müşteri ilişkisine girilecek kişi ve kurumların maddi varlıklarının yasal yollardan kazanılmış olduğu konusunda bir şüphe, bilgi veya belge varsa bu kişi ve kurumlarla bireysel, özel bankacılık ve kredili müşteri ilişkisine girilmesinden kaçınılması, doğrudan müşteri olmasa bile teminat ve kefaletlerinin kabul edilmemesi,
- müşteri işlemlerinin çok iyi tanınan ve bilinen hedef müşteriler için uygulanabilecek istisnai durumlar hariç kesinlikle kiralık kasa kiralınmaması, yabancı para şahıs çeklerinin tahsile alınması veya teminat mektubu verilmesi gibi riskli ve geri dönülemez bankacılık hizmetlerinin verilmemesi ve/veya başlanılmaması,

hususlarında gereken özen ve dikkatin gösterilmesi önemlidir.

b) Müşteri kabulü ve sorumluluklar

Bankanın, yeni müşteri edinimi (hesap açma ve müşteri ilişkisinin süreklilik arz ettiği benzeri işlemler) ve gezici müşterilerin işlemlerine aracılık edilmesi sırasında müşterilerin kimliklerinin tespiti, beyan edilen adreslerin kaydı; hukuki, gerekli yasal ve bankanın iç uygulamalarına has ilave tanıtıcı bilgi ve belgelerin temin edilmesinden sorumlu olması ve bu bilgilerin doğrulanmasına, kayıtların fiziki ve/veya elektronik ortamda saklanmasına yönelik işlemleri yapacak görev tanımlarının yapılmasını sağlaması önerilmektedir.

c) Kimlik tespit usulü ve beyan edilen adreslerin kaydedilmesi

Bu başlık altında müşterinin türüne, verilecek bankacılık hizmetlerinin çeşitlerine göre; kimlik tespitinin yapılmasına, beyan edilen adreslerin kaydına ve diğer hukuki ve tanıtıcı bilgi ve belgelerin belirlenmesine, belge ve bilgilerin alınmasına, kayıtların fiziki ve elektronik ortamda saklanmasına ve bilgi girişleri-yöntemlerinin anlatılmasına dikkat edilmesi önerilmektedir.

Bölümde bankanın kimlik tespit usulü ve beyan edilen adreslerin kaydedilmesi prensiplerinin;

- müşterinin yasal varlığını ve yapısını, adını veya unvanını, adresini, yöneticilerini, hükmi şahsı bağlayan yetki düzenlemesi ile ilgili şartlar hakkındaki şirket belgelerini, kamu kayıtlarından elde edilen ve müşteriden alınan bilgilerle doğrulamak,
- müşteri adına hareket ettiğini iddia eden şahsın yetkili olduğunu doğrulamak ve bu şahsın da kimliğini tespit etmek,
- kimlik tespiti yaparken yasalarda belirtilen belgeler ve yükümlülüklerle uyumlu bir şekilde işlem yapmak,

olarak düşünülmesi önerilmektedir. Konuların aşağıdaki başlıklar altında düzenlenmesi uygun olacaktır:

- sürekli müşterilerin kimlik tespit usulü ve beyan edilen adreslerin kaydedilmesi,
- geçici müşterilerin kimlik tespit usulü ve beyan edilen adreslerin kaydedilmesi,
- kimlik tespitine ilaveten alınması öngörülen hukuki, gerekli yasal ve bankanın iç uygulamalarına has ilave tanıtıcı belge ve bilgilerin belirlenmesi (vergi kimlik ve vatan-daşlık numarası, vekaletname, sözleşme, telefon, elektronik posta gibi irtibat bilgileri, meslek, vb.),
- müşterinin tanınması, hesap açılışı ve işlem kabulüne ilişkin belge ve bilgilerin doğrulanması.

d) Müşteri olarak kabul edilemeyecek kişi ve kurumlar

i. Gerçek kimlikleri ve adresleri belirlenemeyen kişiler

Gerçek kimliğinden farklı bir ad altında hesap açtırmak isteyen, müşteri tanıtıcı bilgi ve formları doldurmaktan kaçınan, bu konuda isteksiz olan veya yanıltıcı, teyit edilemez bilgiler veren kişi ve kurumların müşteri olarak kabul edilmesi uygun olmayacaktır. Bu kişi ve kurumlar, hedef müşteri kapsamında bir daha değerlendirilmemelidir.

ii. Resmi kurumların suç gelirlerinin aklanması ve terörizm konusunda yayımladıkları kara listelerde adı geçen kişi ve kurumlar

Ülkemizde suç gelirleriyle mücadele kapsamında görevli resmi ve hukuki kuruluşlarca yayımlanmış/yayımlanacak listelerde yer aldığı belirlenen kişi ve kurumların müşteri olarak kabul edilmemesi, müşteri ilişkisinden sonra bu konuda olumsuzlukları tespit edilen kişi ve kurumlarla müşteri ilişkisinin kesilmesi ve işlemlerine aracılık edilmemesi önemlidir.

ii. Tabela bankaları (Shell Banks)

Yakın tarihlerde suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi ve terörizmin finansmanı ile mücadelede görevli uluslararası örgütler tarafından yapılan çalışmalar ve terörist saldırılara maruz kalan ülkelerin adli soruşturma makamları tarafından yapılan incelemeler, özellikle fiziki olarak bir hizmet ofisi bulunmayan, web adreslerinden ibaret olan, genellikle vergi barınakları (offshore) olarak bilinen sınır ötesi merkezlerde kurulu bankalar ve finansal kurumların daha dikkatli incelenmesi gerektiğini ortaya koymuştur.

Herhangi bir ülkede fiziksel bir adresi, en az tam gün görev yapan bir çalışanı bulunmayan, bankacılık işlemleri ve kayıtları açısından resmi bir otoritenin denetimine ve iznine tabi olmayan, suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi ve bankacılık işlemleri açısından kabul edilebilir nitelikte düzenlemelere ve denetim prosedürlerine tabi muteber bir bankanın kuruluşu olmayan bankaların (shell banks-tabela bankaları) müşteri olarak kabul edilmesi, dolaylı veya doğrudan işlemlerine aracılık edilmesinden kaçınılmalıdır.

e) Müşteri olarak kabul edilmesi için ilave özen gösterilmesi gereken gerçek ve tüzel kişiler

Finansal kurumların suç gelirlerinin aklanması amacıyla kullanılması riski, bazı coğrafi alanlarla bağlantılı işlemlerde, bazı iş kollarında faaliyet gösteren müşterilerde ve bazı bankacılık işlemlerinde çok daha yüksektir. Bu işlem ve müşterilerin kabulü için gerekli 'müşterini tanı' ilkelerinin yeterli ölçüde uygulandığını güvence altına alacak yazılı prensipler oluşturulmalı, işlemler daha sık raporlanmalı ve takip edilmelidir.

i. Muhabir bankacılık

Banka, suç geliri aklama veya terörizmin finansmanı yönünden soruşturma geçirip geçirmediği ve ceza alıp almadıkları hususları da dahil olmak üzere karşı finansal kurum hakkında;

- iş konusu, itibarı ve üzerindeki denetim yeterliliği konusunda kamuya açık bilgilerden yararlanarak sıhhatli bilgi edinmek,
- kuruluşun suç geliri aklama ve terörizmin finansmanına dair kontrollerini değerlendirmek,
- yeni muhabir ilişkiler kurmadan önce üst düzey yöneticinin onayını almak, her kuruluşun sorumluluklarını ayrı ayrı belgeye bağlamak,
- Muhabir hesaplarla ilgili olarak, bankanın, müşterinin kimlik bilgilerini teyit ettiği ve muhabir bankanın hesaplarına doğrudan ulaşabilen müşterilere ait dikkat yükümlülüğünün yerine getirildiği ve talep üzerine ilgili müşterinin kimlik bilgilerinin muhabir bankaya sunulabileceği konusunda emin olmak,

şeklindeki sıralanabilecek tedbirleri de almalıdır. Bu amaçla bankalar muhabir hesabı açma talebinde bulunan diğer finansal kurumlardan yukarıda belirtilen bilgilerin yazılı olarak yer aldığı bir anket formu talep etmek dahil olmak üzere özel müşteri kabul kuralları ve üst düzey yöneticilerin onayının arandığı iş akışları tesis ederler.

ii. Riskli coğrafi alanlarda yerleşik veya bağlantılı müşteri işlemleri

Her bankanın aşağıdaki kategorilere giren yurtdışı ve içinde kendi riskli bölge ve alan tanımlarını yapıp, bu bölgelerde yerleşik veya ilişkili müşterilerini ağırlaştırılmış tanıma-onay ve izleme prensipleriyle takip etmesi uygun olacaktır.

- ***İşbirliği Yapmayan Ülkeler (FATF-Non-Cooperative Countries and Territories (NCCTs))***

Finansal kuruluşlar, FATF Tavsiyelerini uygulamayan ya da eksik uygulayan ve bu nedenle FATF'ın İşbirliği Yapmayan Ülke Listesi'nde yer alan ülkelerin vatandaşları, şirketleri ve finansal kuruluşları ile girecekleri iş ilişkilerine ve işlemlere özel dikkat göstermeleri önemlidir. Bu işlemlerin görünürde hukuki ve ekonomik amacı yoksa, işlemlerin esası ve amacının araştırılması ve bulguların yetkili makamlara yardımcı olabilecek şekilde yazılı kayda geçirilmesi hususlarına dikkat edilmelidir.

- ***Gri Alanlar***

Küreselleşen ve sermaye dolaşımının serbestleştiği dünyamızda organize suçlar ve terörizmle mücadelede, uluslararası işbirliği için en önemli zemini oluşturmaktadır. Fakat dünya yüzeyinde "Gri Alanlar" olarak adlandırılan, hukuk düzeninin uygulanmadığı bazı anti-demokratik bölgeler, hala varlığını sürdürmekte ve mücadelenin önünde büyük bir engel oluşturmaktadır. Banka, yasadışı uyuşturucu üretim-dağıtım yolları ile üzerinde bulunan, kaçakçılık, terör gibi suçların oranı, yolsuzluk ve rüşvetin yaygın olduğu anti-demokratik ülkeler ve bölgelerde yerleşik müşteriler veya ilişkili işlemleri için güçlendirilmiş müşterinin tanınması, onay ve izleme standartları uygulanması önemlidir.

- ***Sınır Ötesi Merkezler, Serbest Bölgeler ve Finans Merkezleri***

Bankaların, sağladıkları bankacılık sırrı, vergi avantajı ve yargı bağımsızlığının bir sonucu olarak organize suçlardan kazanılan veya terörizmin finansmanında kullanılan fonların saklanma ihtiyacı için bir çekim merkezi oluşturan sınır ötesi merkezler, (offshore) serbest bölgelerde ve katı bankacılık gizlilik yasalarının uygulandığı uluslararası finans merkezlerinde yerleşik müşteriler ve bağlantılı işlemler için güçlendirilmiş müşterinin tanınması, onay ve izleme standartları uygulamaları önerilmektedir. Bu bölgelerin özelliklerine uyan hükümlerine tabi kurumlarla güçlendirilmiş özel çalışma prosedürleri belirlenmeli, fiziki varlığı bulunan ve suç gelirleri konusundaki hassasiyeti bu prensiplere göre yeterli olan normal yargı çevresinde yerleşik bir kurumun iştiraki olmasının gözetilmesi uygun olacaktır.

- ***Siyasi Nüfuz Sahibi Kişiler (PEP's)***

FATF terminolojisine göre siyasi nüfuz sahibi kişiler; yabancı bir ülkede, uhdesinde üst düzeyde kamu görevi bulunan devlet yada hükümet başkanı, üst düzey siyasiler, hükümet görevlileri, adli yada askeri personel, önemli mevkideki siyasi parti temsilcileri ve kamu kurumu yöneticisi niteliğindeki kişileri ifade etmektedir.

Siyasi nüfuz sahibi kişilerle ilgili olarak, uygulanması gereken müşterini tanı ilkesinin gerektirdiği tedbirlere ilaveten bankalar;

- müşterinin siyasi nüfuz sahibi bir kişi olup olmadığının belirlenmesi için uygun risk yönetimi sistemlerini geliştirmeli,
- bu tür müşterilerle işlem tesis etmek için üst seviyedeki yöneticisinin onayının arandığı iş akışlarını tesis etmeli,
- fonların ve mal varlıklarının kaynaklarını tespit için gerekli tedbirler almalı ve
- sürekli ve sağlıklı bir gözetim fonksiyonu gibi tedbirleri uygulamalıdır.

iii. Suç gelirlerinin aklanmasında hassas sektör ve iş kolları

Bankaların müşteri olarak kabul ettikleri veya işlemlerine aracılık ettikleri diğer finansal kurumların veya başkalarının fonlarını yöneten aracılardan “müşterini tanı” ilkeleri kapsamında yeterli özeni gösterdikleri, faaliyet gösterdikleri alanlardaki yasal düzenlemelerin FATF kriterlerine uygunluğu, bu konudaki politika ve prosedürlerinin yeterliliği konusunda yeterli bilgi düzeyine sahip olmaları uygun olacaktır. Bu konularda bilgi talebine yönelik olarak taraf olan finansal kurumdan bu özeni gösterdiğine dair doldurulmuş bilgi formunun temin edilmesi faydalı olacaktır. Özellikle riskli coğrafi alanlarda yerleşik veya FATF ile işbirliği yapmayan ülkelerin mali kurumlarına hesap açılışında bu ilkelerin uygulanması önem arz etmektedir.

Aşağıdaki sektörler ve meslek gruplarına hesap açılışlarında özel önem gösterilmesi, müşteri kimlik ve tanıtıcı belgelerinin, sektör bilgilerinin dikkatle ve eksiksiz bir şekilde kaydedilmesi ve müşteri hesaplarının dikkatle izlenmesi önerilmektedir.

- Yetkili müesseseler (döviz büfeleri).
- Kuyumcular, altın ve elmas gibi değerli taş ve maden ticareti yapanlar.
- Yurtdışı yerleşik kişiler, (özellikle riskli coğrafi alan ve bölgelerde mukim)
- Seyahat acenteleri, yolcu ve yük taşıyanlar.
- Gazinolar, talih oyunları salonlarının işletmecileri.
- Lüks araç satan galericiler.
- Antikacılar ve sanat galerileri, halıcılar.
- Büyük emlakçılar ile bunların her türlü acente, temsilci ve ticari vekilleri.
- Hava ve deniz vasıtalarını kiralayanlar.
- Deriden mamul eşyaların üretimini ve ticaretini yapanlar.
- Oto yedek parçalarının üretimini ve ticaretini yapanlar.
- Nakit kullanımı yoğun olan işkollarında faaliyet gösterenler (otopark işletmecileri, restoranlar, akaryakıt, piyango ve gazete bayileri, dağıtım şirketleri, oyuncak ve kırtasiye ticareti yapanlar).
- Faktoring şirketleri.

iv. Riskli bankacılık ürünleri

Sebebi bilinmeyen aktivitelerden kaynaklanan ve iştilgal konusu ile doğrudan ilişkilendirilemeyen, genelde nakit işlemler, hamiline ürünler ve elektronik fon transferlerinden kaynaklanan müşteri fonları ve işlemlerinin güçlendirilmiş prosedürlerle takip edilmesi uygun olacaktır.

• *Nakit İşlemler*

Özellikle dünyadaki suç geliri hacminin büyük bir bölümünü teşkil eden yasadışı uyuşturucu ticaretinden kazanılan fonlar, elde edildikleri anda değişik ülke para birimlerin-

den küçük kupürler halinde nakit ve sahiplerinin kısa vadede dikkat çekmeden harcayamayacağı kadar yüksek miktardadır. Bu nedenle özellikle nakit kullanımının sınırlı olduğu gelişmiş ekonomilerde kısa sürede dikkat çekmeden harcanması, bir yerden bir yere taşınması ve fiziki muhafazası zordur.

Bu açıdan bakıldığında, suç geliri aklayıcıları açısından ellerindeki küçük kupürlerden oluşan büyük miktarda ve nakit paranın bir an önce bir finansal kuruma yatırılarak nakit formundan kurtarılması, transfer olanaklarına kavuşturulması, mülkiyetinin gizlenmesi, gerçek ticari işlemlere benzer işlemlerle suç kaynağından süratle uzaklaştırılması ve yasal bir kazanç gibi gösterilmesi zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

Suç gelirinin nakit formda bulunduğu, yasadışı faaliyet ile arasındaki bağın henüz keşilmediği ve suç geliri aklayıcısının paranın yasal kaynağı olarak gösterebileceği örtü sağlayan bir işlem bulunmadığı aşamaya, yerleştirme aşaması denilmektedir. Bu ilk aşama, yetkili araştırma ve inceleme uzmanlarınca paranın fiziken tespitinin ve el konulmasının, nakdin finansal sisteme girişi sırasında finansal kuruluşlara getirilen şüpheli işlem bildirimleri yolu ile tespit edilmesinin en kolay, suç geliri aklayıcıları için aksine en tehlikeli olduğu aşamadır.

Suç gelirinin nakit formda bulunduğu bu aşamada ele geçirilebilmesi için ülkeler, düzenli nakit işlem raporlamaları ve şüpheli işlem bildirimleri esasına dayanan izleme teknikleri ile nakit kullanımını önleyici politikalar geliştirmişler, bankaların ve çalışanlarının suç geliri aklayıcılarından korunmaları için nakit işlemlere karşı hassas olmaları ve dikkat çekici sıklıkta veya yüksek tutarlı nakit işlemleri raporlayarak kontrol etmeleri tavsiye edilmiştir.

- *Elektronik Transferler*

FATF tarafından yayımlanan sekiz özel tavsiyeye göre üye ülkeler mali kurumlarının fon transfer işlemlerinde ve ilgili mesajlarda havale amir ve lehdarlarına ilişkin bilgilerin (i-sim, adres, hesap numarası) yer almasını sağlamak için önlemler almalıdır ve söz konusu bilgiler transfer veya ödemeler zincirindeki mesajlarda yer almalıdır.

Bu tavsiyelere uyum amacıyla, bankanın kendi aracılığıyla gönderilen transfer işlemlerinde havale amirlerinin tam ad ve adres bilgilerinin, lehdarların ise tam ad ve adres bilgileri ve/veya hesap numaralarının transfer mesajlarında yer almasına ilişkin tedbirleri alması uygun olacaktır.

Karşı mali kurumlardan gelen transfer mesajlarında amir ve lehdara ait belirtilen bilgileri eksik olanlara özel önem gösterilerek, şüpheli işlemler kapsamında dikkatli bir incelemeye tabi tutulması, bu havalelerin ödendiği lehdarlara ilişkin ödemeyi yapan birim tarafından ödeme yapılan kişi ve kurumların kimlik ve adres tespitinin dikkatli şekilde yapılarak muhafaza edilmesi esastır.

Banka müşterisi olmayan üçüncü şahısların, bankada yatırım hesabı bulunan müşteri adına veya bizzat mudinin kendisinin herhangi bir banka şubesi nezdinde bulunan yatırım hesaplarına, başka banka veya aracı kurumdan EMKT (Elektronik Menkul Kıymet Transferi) sistemi aracılığıyla gelen hazine bonusu ve devlet tahvili virman işlemlerinde; gönderen banka, amir ve lehdar bilgilerinden şüphe duyulması halinde dikkatli bir incelemeye tabi tutulması uygun olacaktır.

- *Yabancı Bankalar Üzerine Keşideli Şahıs Çeklerinin Tahsile Alınması*

Müşteri ilişkisine yabancı para cinsinden yurtdışı bankalar üzerine keşide edilmiş şahıs çeklerinin tahsile alınması işlemleri ile başlanmasından kaçınılmalıdır. Tahsile veya iştiraya dövizli çek alınması hizmetinin; köklü-ticari geçmiş ve itibarı olan, aynı zamanda iştiraya alınan çek tutarları ile iş hacmi ve maddi varlıkları arasında bir denge bulunan, ticari işlemleri ve iş ahlakı hakkında detaylı bilgi sahibi olunan firma ve şahıslara verilmesine özen gösterilmelidir.

- *Internet, Call Center ve ATM İşlemleri*

Banka çalışanları ile yüz yüze gelmeden işlem yapılmasını sağlayan bu ürünleri kullanan müşterilerin işlemleri müşteriye kabul eden ünite yetkilileri ve iç denetim birimleri tarafından dikkatle izlenmelidir. Müşterilerin hesap açılışlarında ibraz ettikleri bilgi ve belgelerde yer alan hususlara göre işlemlerinin uygunluğu takip edilmeli, şüpheli işlemlerin ortaya çıkarılmasına yönelik olarak hesap hareketleri periyodik olarak gözden geçirilmelidir. Bu kanallar aracılığıyla yapılan işlemlerin kontrolü, güvenliği, dolandırıcılık girişimlerinin ve suç geliri aklanmasının engellenmesine yönelik konulan işlem limit ve saatleri ve şifre uygulamalarının titizlikle tespit edilmesi ve uygulanması önem arz etmektedir.

v. Vakıf ve Dernekler (Gönüllü Bağış ve Yardım Kurumları)

FATF'in sekiz özel tavsiyesinin sekizincisine göre; ülkeler, terörizmin finansmanı amacıyla kötüye kullanılabilen varlıklarla ilgili kanun ve yönetmeliklerin yeterliliğini yeniden gözden geçirmelidir. Kar amacı gütmeyen yardım kuruluşları özellikle istismara açıktır ve ülkeler bunların;

- terörist örgütler tarafından yasal varlık süsü verilerek,
- varlıkların dondurulması önlemlerinden kaçmak amacı da dahil olmak üzere, terörizmin finansmanının sağlanması amacıyla kendi çıkarları doğrultusunda kullanılarak,
- yasal amaçlı fonların el altından terörist örgütlere saptırılmasını gizleyerek veya saklayarak,

kötüye kullanılmasını engelleyecek tedbirleri almalıdır.

Bankalar, söz konusu kurumlara hesap açarken kurumun veya kişinin açık kimliği, faaliyet konusu, hesap açma amacı, beklenen hesap faaliyeti ve verilecek hizmetler, hesap açılış şekli ve gelen giden fonlara ilişkin kişi/kurum/kaynak/yönlendirildiği merkezler (Nakit, EFT, Swift, Yurtiçi ve Dışı), kurucu ve temsile yetkili şahısların ve üst düzey yöneticilerinin özgeçmişleri hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Bu kuruluşlarla müşteri ilişkisine girilirken güçlendirilmiş müşteri tanı ve onay prosedürleri uygulanması, bu kurumlarla ilgili resmi düzenlemelerine uygun hareket edilmesini sağlayacak tedbirler alınması, kurum faaliyetlerinin dikkatle izlenmesi uygun olacaktır."

6) Şüpheli İşlemlerin Tespiti ve Bildirilmesi

Banka çalışanları görevlerini yerine getirirken;

- görünürde yasal ve ekonomik amacı olmayan,

- müşterinin geliri, işi ile ilgili ve orantılı olmayan,
- kanunda belirtilen yükümlülükler kapsamında belge ve bilgi vermekten kaçınılan veya gönülsüz davranılan,
- raporlama ve kayıt saklama prosedürlerinden kaçınma amacı sezilen,
- yanıltıcı ve teyidi imkansız bilgiler verilen,
- kullanım amacı ekonomik olmayan ve amacı açıklanmayan kredi istekleri,
- riskli coğrafi bölge ve ülkelere yapılan büyük ölçekli ve olağan dışı transfer

gibi işlemlere karşı dikkatli olmalıdır.

Bu tür işlemlerle karşılaşılması durumunda, işleme ait bilgi ve belgelerin iç denetim görevlilerine, inceleme elemanlarına ve yasa uygulama birimlerine yardımcı olabilecek şekilde temin edilmesi ve banka kurallarına göre dahili olarak Uyum Görevlisine raporlanması önerilmektedir.

Şüpheli İşlem Bildirimi Yapılması İçin İşlemleri İnceleme Konusu Olan Müşteriler;

Uyum Görevlisi tarafından MASAK'a şüpheli işlem bildirim kararı verilsin veya verilmesin müşteri ile;

- müşteri ilişkisinin devam ettirilmesi,
- işlemleri dikkatle izlenerek müşteri ilişkisinin sürdürülmesi,
- müşteri hesaplarının kapatılarak müşteri ilişkisinin sona erdirilmesi,

kararının Uyum Görevlisi veya ihtiyaç duyulması halinde Uyum Görevlisince iletilen yetkili merciler tarafından verilmesi hususuna özen gösterilmelidir.

Aşağıda sıralanan dört başlık altında şüpheli işlemlerin tanımı ilgili mevzuat, kurumiçi ve dışı raporlama kuralları ve bildirimlere ilişkin işaşıklarının belirlenmesi faydalı olacaktır:

- Şüpheli işlem ne demektir
- Şüpheli İşlem Tipleri
- Uyum Görevlisine Raporlama Kuralları ve Sorumluluklar:
- Resmi Kurumlara İletilmesi
- Sır Saklama ve Gizlilik
- Kayıtların Saklanması

7. İzleme, İç Denetim ve Raporlama Faaliyetleri

Bankanın, suç gelirlerinin aklanması ile ilgili yükümlülüklere uyumun sağlanması, şüpheli işlemlerin önceden belirlenip engellenmesine ve şüpheli işlemlerin ortaya çıkarılmasına yönelik iç kontrol, raporlama ve haberleşme sistemlerini oluşturması önemlidir. İç kontrol ve raporlama sistemi zaman içinde değişen mevzuat ve diğer gelişmelere uyumun sağlanması amacıyla sürekli olarak geliştirilmelidir. Bu amaçla, iç kontrol ve izleme görevini yapan denetim görevlilerinin suç gelirleri hakkındaki mevzuatı, uluslararası gelişmeleri, yeni ürünler ve aklama metotları konusunda resmi ve bilimsel yayınları takip etmesi faydalı olacaktır.

Bankanın, bu konudaki görevlerin yerine getirilebilmesini teminen gerekli personel tahsisi ve bilgi işlem desteğini sağlaması; yapılan kontrol faaliyetleri, sonuçları ve riskli hususlar ve öneriler hakkında üst yönetime bilgi verilmesi esastır.

Yıl içinde yapılan denetim ve kontrol faaliyetlerine ilişkin Teftiş Kurulu Başkanlığı ve İç Kontrol Merkezi Başkanlığı tarafından ortaklaşa hazırlanan istatistiki amaçlı listelerin (denetim yapılan şube sayısı, kimlik tespiti ve şüpheli işlem açısından kontrol edilen işlem sayısını gösterecek şekilde) takip eden yılın Mart ayının 15. gününe kadar Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı'na gönderilmek üzere Uyum Görevlisine iletilmesi önem arz etmektedir.

Uyum görevlisi tarafından imzalanmış bir ön yazı ekinde Mart ayı sonuna kadar listenin MASAK'a ulaştırılması için gerekli tedbirlerin alınması faydalı olacaktır.

8. Kurum İçi Eğitim Çalışmaları

Bankanın, aklanma işlemlerinin tanınması ve önlenmesi konusunda pazarlama ve operasyonel kadrolarına düzenli olarak eğitim vermesi ve buna ek olarak kanunlardan, düzenlemelerden ve aklama tipolojilerindeki değişikliklerden çalışanlarını haberdar etmesi önemlidir.

Çalışanların işe giriş tarihinde aşağıdaki esaslarda bilgilendirilmesi ve en geç altı ay içinde veya ilk düzenlenen eğitimde;

- ulusal yasa ve yönetmelikler,
- bankanın suç gelirleri konusundaki prensip ve uygulamaları,
- müşterinin tanınması, alınacak belge ve bilgilerin gerçekliği ve teyidi,
- uluslararası düzenleme ve standartlar,
- şüpheli işlemlerin tanınması ve raporlanması,
- riskli sektör, bölge ve işlem türleri,
- yasal ve idari sorumlulukları,

konularında eğitime tabi tutulmaları esastır.

Eğitim alan çalışanların yeterli bilgi düzeyine ulaştıkları eğitim sonunda yapılan sınavlarla teyid edilir. Özellikle personel sayısı çok ve teşkilatı yaygın olan bankaların sınıf eğitiminin yanı sıra ağırlıklı olarak intranet ortamında hazırlanmış elektronik eğitim modüllerinden de faydalanması yararlı olabilecektir.

Yıl içinde yapılan eğitim çalışmalarının istatistiki amaçlı sonuçları, (eğitime katılan personel sayısını ve toplam eğitim saatini gösterecek şekilde) takip eden yılın Mart ayının 15'inci gününe kadar Mali Suçları Araştırma Kurulu'na gönderilmek üzere eğitim faaliyetlerini takip eden bölüm tarafından uyum görevlisine iletilmelidir. Uyum görevlisi tarafından, listenin Mart ayı sonuna kadar MASAK'a iletilmesi için gerekli tedbirlerin alınması esastır.

9. Hesap Muhabirlerinden ve Diğer Kurumlardan Alınan Yazıların Yanıtlanması

Hesap Muhabirlerinden veya iş ilişkisinde bulunulan diğer kurumların Suç Gelirlerini Aklama, Terörizmin Finansmanının Engellenmesi konularında banka uygulamalarına ilişkin bilgi taleplerinin karşılanması veya beyan niteliğindeki formların incelenmesi/uygunluk verilmesi faaliyeti Uyum Görevlisince yerine getirilir.

İletişimde aksaklık ve kayıtlarda herhangi bir eksikliği önlemek üzere bahse konu başvuruların muhabir ilişkileri ile ilgili bölümün bilgisi ve aracılığıyla yapılması ve sonuçların ilgili bölümün takibinde olması önerilmektedir.

10. Kayıtların Saklanması

Türkiye’de yürürlükte olan suç gelirleri mevzuatı uyarınca müşterilerden alınması gereken tüm bilgi belge ve kayıtların gerektiğinde kolaylıkla ulaşılabilecek şekilde muhafaza edilmesi önerilmektedir. Bu bilgilerin kolay ulaşılabilir olmasını teminen elektronik ortamda ve yapılan işlemlerin tekrar ortaya konulmasına olanak verecek şekilde gerektiğinde cezai fiillerin kovuşturulmasında delil olarak kullanılmaya elverişli şekilde saklanması uygun olacaktır. Aşağıdaki dokümanların en az 10 yıl süre ile saklanması uygun olacaktır.

- Müşterinin tanınmasına ve işlem profiline yönelik kimlik ve belgeler,
- işlemlere ilişkin kayıt ve belgeler,
- kontrol ve izleme raporları, işlemlerin incelenmesine ilişkin liste ve belgeler,
- şüpheli işlemlere ait resmi mercilere raporlamalar ve hazırlanmasına kaynak teşkil eden dokümanlar,
- eğitim dokümanları ve katılımcı listeleri,
- diğer yasal belge, yazışma ve bilgileri içeren dokümanlar.

11. Bilgi ve Belge Verme Yükümlülüğü

Aşağıda sıralanan üç başlık altında bilgi ve belge verme yükümlülüğü ile ilgili hususların belirlenmesi faydalı olacaktır.

- Bilgi ve belge istemeye yetkili kurum ve görevliler.
- Bilgi verilirken dikkat edilecek hususlar.
- Devamlı bilgi verme kapsamında yapılacak raporlama faaliyetleri.

12. Yürürlük ve Denetim

Bu kılavuza uygun olarak düzenlenen banka politika ve prensiplerine banka genel müdürlük üniteleri, yurtiçi ve dışı şubeler ile bankanın çoğunluk hissesine sahip olduğu mali kuruluşlarda riayet edilip edilmediğinin denetimi görevinin iç denetim sistemleri tarafından yerine getirilmesi önerilmektedir.

Şüpheli İşlem Kategorileri

1. Bankacıların Değerlendireceği Hususlar

Günümüzde aklama yöntemleri ve tipolojileri gittikçe artarken, aklama işlemleri daha karmaşık hale gelmektedir. Tek bir basmakalıp yöntem, tedbir veya korunmayı garanti edecek reçete yoktur. Bu nedenle bir bankacının aşağıdaki hususları gözönünde bulundurması gerekir. Bankalar;

- Hacimleri veya sıklıkları, konu ve tipolojileri bakımından anormal olarak addolunan işlemleri yapmayı ve anormallik profili arz eden ilişkilere girmeyi veya sürdürmeyi reddederler. Bu tür işlemlerin tespit edilerek ortaya çıkarılmasına yönelik gerekli eğitim çalışmaları ve iç denetim faaliyetlerini planlar.
- Özellikle icrai şekli bakımından anormallik içeren veya büyük meblağlarda bulunan, fırsatçıl (okazyonel) kullanıcılar tarafından önerilen şüpheli işlem veya işlem girişimlerine özel bir dikkat gösterirler.
- FATF Tavsiyelerini uygulamayan yada eksik uygulayan ülkelerin vatandaşları, şirketleri ve finansal kuruluşları ile girecekleri iş ilişkilerine ve işlemlere özel dikkat gösterirler. Bu işlemlerin görünürde hukuki ve ekonomik amacı yoksa, işlemlerin esası ve amacı araştırılmalı ve bulgular yetkili makamlara yardımcı olabilecek şekilde yazılı kayda geçirilmeli ve Mali İstihbarat Birimine bildirilmelidir.
- Reddedilmiş işlemler veya tamamlanmamış işlemlerin tarafları hakkında bildirim yapılabilecek şekilde yeterli bir bilgi edinilmişse Mali Suçları Araştırma Kurulu'na raporlarlar.
- İhbarda bulunma yükümlülüğünün müşteri ile ilişkilerin süresi boyunca yürürlükte olduğunu ve dolayısıyla sadece bu ilişkinin kurulduğu veya kapandığı aşamalarda sınırlı olmadığını dikkate alırlar.
- Şüpheli işlem tiplerine uyan işlemler hakkında son bildirim kararını müşteri hakkındaki kişisel ve mali bilgi ve belgelere dayanarak verir. Şüpheli bir işlem tipine uyan işlemin dikkatli bir incelemeden sonra tamamen yasal bir ticari işlem olduğu anlaşılabilir.
- Kişisel ve mali profili hakkında yeterince bilgi edinilemeyen gezici müşteriler hakkında müşteri tarafından yürütülen faaliyet ve ekonomik kapasiteleri ile ilgili yetersiz bilgilerin bulunması durumunda; bildirim kararını işlemlerin özellikle miktar ve teknik karakteristikleri üzerine odaklanarak verirler.
- Müşteri işlemlerine ilişkin operasyonlar bölünmüş şekilde farklı lokasyondaki personel tarafından yerine getiriliyorsa (Şube-Operasyon Merkezleri gibi) bu işlemlerin tamamını görecektir şekilde raporlanması ve gözden geçirilmesine ilişkin bilgilendirme ve inceleme kanallarını oluşturur.

- Müşteri tarafından uzaktan erişim veya internet vb. kanallarla şahsen sonuçlandırılan işlemlerle ilgili riskleri azaltacak tedbirleri alır. Meblağ, sıklık veya işlem türü açısından risk içeren işlemlere operasyonel limitler getirilmesi dahil belli periyodlarla gözden geçirilmesi ve incelenmesine ilişkin mekanizmaları oluşturur.
- Karaparanın Aklanmasına Dair Kanun'da yer alan öncül suç fiilleriyle sınırlı olmaksızın herhangi bir şüpheli işlem tipine uyan müşteri davranışlarının yasal kaynağı bilinmiyor, bilgi verilmesinden kaçınılıyor veya belgelenemiyorsa şüpheli bildirim yapılır.
- Yapılan işlemin sürekli veya geçici olup olmadığı veya muafiyet kapsamında yada belirli bir limit içinde bulunup bulunmadığını dikkate almaksızın müşterinin kimliğini tespit ve teyit edilir ve yapılmaya teşebbüs edilmiş işlemler de dahil tüm şüpheli işlemleri, işlemin miktarı ne olursa olsun ve söz konusu işlemin vergi konusunu içerip içermediğine bakmaksızın Mali Suçları Araştırma Kurulu'na bildirirler.
- Reddettikleri, tamamlanmamış veya teşebbüs edilenler dahil şüpheli işlemlerin mali istihbarat birimine bildirildiğini gizli tutmak için gerekli özeni göstermelidir. Karşılaşılan şüpheli işlem tiplerinin mahiyetine ilişkin araştırmalar veya müşteri ile yapılan görüşmelerde müşterinin durumdan haberdar olmasına veya teklif ettiği işlemin raporlanacağına dair izlenim edinmesine neden olacak davranışlardan kaçınılır.
- Eğer karşılaşılan şüpheli durumlarda müşteri ve işlemleri hakkında daha detaylı bilgi edinilmeye çalışılması müşterinin durumdan haberdar olmasına neden olarsa bu işlemlerden vazgeçilerek bildirim yapılmalıdır. Çalışanlarının bu konuda hassas ve dikkatli olmaları için gerekli eğitimi verirler.

Karaparanın aklanması işlemleri ile ilgili olarak bilgilerine ve ihtisaslarına başvuru alan gerçek ve tüzel kişiler ve bildirimde bulunanlar işlemlere taraf olanlara bilgi veremezler, öğrendikleri sırları veya gizli kalması lazım gelen diğer hususları ifşa edemezler ve kendilerinin veya üçüncü şahısların yararına kullanamazlar. Bu yükümlülük, yukarıda yazılı kimseler bu görevlerinden ayrılırlar dahi devam eder. Bu hususlar yasa koyucu tarafında da getirilen bir yükümlülük olup, ihlali halinde ağır cezai sonuçları olduğu gözönünde bulundurulmalıdır.

2. Şüpheli İşlem Kategorileri

Aşağıda belirtilen şüpheli işlem tipleri yukarıda genel olarak sayılan spesifik işlemlerden daha uzun ve detaylı olmakla birlikte, aklayıcılar tarafından yeni yöntemler geliştirildikçe düzenli olarak yenilenmesi gerekmektedir. Şüpheli işlem tipleri çoğaldıkça, şüpheli olarak nitelenen işlemlerde paralel olarak artar.

Tek bir aklama olayında birden fazla şüpheli işlem tipine veya sadece tek bir şüpheli işlem tipinin bir kısmına uygunluk olabilir. Listeler, uyarılar sadece bir fikir verir, burada listelenen işlemler dışında aklamaların bir çok yolu ve yöntemi olabilir. Genel olarak dikkat edilmesi gereken şüpheli aktivite ve işlem şekilleri şöyle sıralanmaktadır:

A. Şüpheli Müşteri Davranışları ve Yetersiz-Yanıltıcı-Sahte Bilgi ve Belge Verilmesi

1. Müşteri hakkında veya iş yaptığı kişilerin adlarının ulusal ve uluslararası alanda resmi makamlarca yayımlanan kara listelerde yer alması, haklarında basında olum-

suz haberler bulunması veya hakkında karapara öncül suçu teşkil eden suçlardan devam eden davalar bulunması, müşteri hakkında bir karapara aklama incelemesi yürütüldüğü konusunda bilgi sahibi olunması.

2. Müşterinin görünüşü, konuşma, hal ve tavırlarının şüphe uyandırması, müşterinin mali kuruma sık sık başkaları ile gelmesi, geldiğinde başkalarınca izlenmesi veya yapılan işlemle ilgili olmaksızın endişeli ve sinirli olması, işlemin bir an önce yapılması konusunda ısrar etmesi.
3. Müşterinin banka çalışanları ile samimi ilişkiler kurmak istemesi, şüpheli olarak değerlendirilebilecek bir işlemin veya çok bilinen bir karapara aklama yöntemi kapsamında işlem yapılıp yapılmayacağını sorması, işlemlerin yapılması için yüksek komisyon, para veya çeşitli hediyeler teklif etmesi.
4. Müşterinin bilinen veya beyan ettiği iş konusu ve tecrübesi, eğitim düzeyi, gelir seviyesi ile talep ettiği işlemlerin yönlendirildiği coğrafi alanlar, işlem tutarları ve türleri ile mal varlığı, hayat standardı arasında uyum bulunmaması.
5. Müşterinin işlem yapmadan önce kimlik tespiti, yasal raporlama ve şüpheli işlem bildiriminden kaçınmak için çeşitli yöntemler denemesi kimlik tespit ve şüpheli işlem bildirim zorunluluğu, işlem limitleri, bankanın karaparanın aklanması ile mücadele kontrol yöntemleri, resmi raporlama sistemleri hakkında bilgi edinmeye çalışması ve bu yönde sorular sorması.
6. Müşteriden mesleği, kimlik, adres, sabit telefon gibi kişisel bilgilerin alınmasında zorluklarla karşılaşılması veya müşterinin iş konusu veya işlemlerin amacı, işlemlere konu fonların kaynağı ve geldiği kurumlar hakkında açıklama yapmakta zorlanması veya bilgi verilmesinden kaçınılması, müşterinin yasal veya idari olarak ibrazı veya doldurulması gereken zorunlu bir belgenin doldurulmaması için banka görevlisini ikna etmeye çalışması.
7. Müşterinin, kendisiyle yapılacak yazışmalarda kullanılmak üzere ev adresini vermek istememesi, cadde, sokak ve kapı numarası bilgilerini içeren adres yerine, posta kutusu veya e-posta adresleri kullanması veya kredi kartı, ekstre ve ödeme bilgilerinin başkalarına ait adreslere gönderilmesini talep etmesi, değişik tarihlerde işlem yaparken farklı veya birbirine benzeyen çeşitli adresler vermesi.
8. Müşterinin yaptığı işlemin gerekçesi ile ilgili kendiliğinden ve şüphe uyandıracak şekilde gereğinden fazla açıklama yapması, doğruluğunu kanıtlamaya çalışması veya yüksek tutarlı fonların suç geliri olmadığına dair özellikle off-shore bölgelerde lisans almış bankalarca düzenlenmiş referans mektuplarının sunulması.
9. Müşterinin, görünüşünden gerçek olmadığı anlaşılan veya taklit edilmiş, değiştirilmiş kimlik belgesi sunması veya müşteri tarafından sunulan tüm kimlik ve mali belgelerinin yeni görünmesi veya verilme tarihlerinin yeni olması, aslı ibraz edilmeden fotokopi evrak üzerinden veya yasa, yönetmelik veya tebliğlerle belirlenen kimlik belgeleri dışındaki belgelerle işlem yapılmaya çalışılması.

10. Müşteri tarafından ibraz edilen ve beyan olunan kimlik, vekalet, adres, telefon, vergi ve TC kimlik no bilgileri ile işleme has diğer belge ve bilgilerde tutarsızlık olması, sahte belge ve yanıltıcı bilgilere rastlanması.
11. Müşteri tarafından verilen referanslara ulaşılamaması veya işlemle ilgili belge sunulmaması, müşteri ile temas kurulması için arandığında, vermiş olduğu ev veya iş telefonuna cevap verilmemesi veya böyle bir numaranın bulunmaması, işyeri ziyaret talebini reddetmesi, verilen adreste bulunamaması.
12. Müşterinin mevcut itibarlı herhangi bir işletmenin, itibarlı devletlere ait isimler taşıyan kamu iktisadi teşebbüsleri veya ünlü kişinin adına çok benzeyen ve izlenimi veren özellikle off-shore bölgelerde yerleşik kişi veya kayıtlı olan kurumlara hesap açtması.
13. Müşterinin geçerli bir nedene dayanmaksızın veya gerekliliği açıklanmadan vekaletle yurt içinde veya dışında yerleşik çok sayıda kişi adına hesap açmak istemesi veya sürekli 3. şahıslar üzerine açılmış hesaplardan yapılan işlemler için nakit para yatırması veya çekmesi, hesap sahiplerinin hesabına yatırılan, hesabında bulunan para konusunda yeterli bilgi sahibi olmaması.
14. Müşteri tarafından aile bireylerinden olmayan veya herhangi bir iş ortaklığı bulunmayan kişilerle birlikte ortak kasa kiralanması veya kendisine ait kiralık kasaları kullanabilmeleri için vekaletname verilmesi.
15. Bankayla dikkate değer hesap ilişkisi ve işlem yoğunluğu bulunmayan müşterilerin kiralık kasaları yoğun bir şekilde kullanması, kasalarda nakit tutulduğuna veya şüpheli paketlerin konulduğunu gösteren işlemler yapılması.
16. Birbirleriyle hiçbir aile bağı ya da iş ilişkisi vb. olmadığı görülen kişilerin ortak tasarruf mevduatı hesapları açmaları, hesap üzerinde birlikte tasarrufta bulunmaları, hesaplarda dikkat çekici şekilde tasarruf mevduatı profiline uymayan yoğun şekilde nakit işlem veya yurt içi ve dışından yönlendirilen elektronik transfer trafiği görülmesi.
17. Tüzel kişi müşterilerin ortakları ve yöneticileri olarak görünen gerçek veya tüzel kişilerin firmanın gerçek sermayedarı olmadığına anlaşılması, firmanın sermayesi ve idaresinin fiili olarak kötü bir ünü olan ya da resmi makamlarca haklarında dava açılmış veya inceleme yapıldığı bilinen 3. şahıslara ait olduğunun anlaşılması.
18. Tüzel kişi müşterilerin ortaklık yapısının değişmesi, yeni ortağın kişisel ve ticari geçmişi ile sağladığı sermayeye ilişkin fon girişlerinin kaynağı ve geldiği merkezler (özellikle off-shore finansal kurumlar) hakkında bilgi vermekten kaçınması, daha önce firmanın faaliyet gösterdiği alanla herhangi bir ilgisi, eğitimi ve iş tecrübesi bulunmaması.
19. Müşteri hesaplarından kurumsal düzeyde yüksek tutarda ve üst düzey mali enstrümanlarla işlem yapmak üzere hesap açtırmak isteyen veya işlem yaptırmak isteyen firmaların sektörde çalışan diğer benzer müşterilere göre mali yapısının ve işlemlerinin farkedilir bir şekilde ayrılması, mali tablolarının tam, özenli ve hazır olmaması, teknik donanımı, çalışan sayısı ve kapasite olarak yetersiz olması.

20. Müşterinin geçerli bir nedene dayanmaksızın veya gerekliliği açıklanmadan iş ve e-
vinin bulunduğu adreslere uzak mali kurumlarda diğer mali kurumlardan veya yurt-
dışından geleceği belirtilen havalelere istinaden hesap açtırmak istemesi.
21. Özellikle müşteri olmayı kendileri teklif eden bankayı tercih etme nedeni, daha önce
çalıştığı bankalar, ticari referansları ve geçmişi bilinmeyen gerçek ve tüzel kişilerin
karlı veya riski düşük nakit karşılıklı kredi veya mal alımına yönelik teminat mektu-
bu ve özellikle yabancı para çek tahsil işlemleri teklif etmesi, bankanın komisyon,
masraf veya faiz oranlarını umursamıyor gözükmemesi.

B. Nakit Karakterli Şüpheli İşlemler

22. Kötü bir ünü olan, haklarında son günlerde ceza davalarının açıldığı veya tedbir ön-
lemlerinin uygulandığı bilinen, belli bir iş kaynağı, ticari geçmişi ve alt yapısı olma-
yan bir kimse adına veya hesabına büyük miktarlarda nakit hareketlerinin olması.
23. Müşteri tarafından getirilen nakit paraların ufak kupürlü ve kirli olması, çeşitli mad-
deler içinde gizlenerek taşındığını gösteren lekeler bulunması ve kokular yayması,
özensiz ve acele bir şekilde paketlenmiş olması, sayıldığında müşteri tarafından be-
yan edilenden sık sık eksik veya fazla çıkması, deste içinde sahte banknotlara rast-
lanması, müşterinin, kendisi için normal sayılmayacak şekilde banknotları paketle-
yerek veya bir şeye sararak vermesi.
24. Müşterinin sık sık kasadan efektif bozdurması veya arbitraj yaptırması, düşük ku-
pürlü banknotları (yerli ya da yabancı) yüksek kupürlülerle değiştirmesi veya müşte-
rinin yer aldığı iş kolunda normal sayılmayacak kupürlü banknotlarla işlem yaptır-
ması. (O iş kolunda genelde düşük kupürlü banknotlar kullanıldığı halde müşterinin
yüksek kupürlü banknotlar kullanması veya bunun tersi)
25. Müşterinin hesaplarından müşterinin hayat standartı, işi ve gelir seviyesi ile ilgisi
kurulamayan toplamda büyük meblağlara ulaşan sık sık düşük tutarlı veya tek iş-
lemde yüksek tutarlı nakit çekme veya yatırma işlemlerin gözlenmesi.
26. Sadece fon transfer etmek amacıyla açıldığı görülen hesaplara yatırılan nakdin her-
hangi bir işleme tabi tutulmaksızın ve yeterli açıklama yapılmadan sürekli olarak
yurtdışına veya yurtiçine havale edilmesi veya belli bir dönem bu tür işlemler yapıldı-
ktan sonra hesabın uzun süre hareketsiz kalması.
27. Sadece yurtdışından gelen transfer bedellerini tahsil etmek amacıyla açıldığı görülen
hesaplara geçen havale bedellerinin herhangi bir işleme tabi tutulmaksızın sürekli
nakit olarak çekilmesi veya kısa bir süre bu tür işlemler yapıldıktan sonra hesabın u-
zun süre hareketsiz kalması.
28. Müşterinin makul açıklama yapmadan bankada hesabı olmasına rağmen havale iş-
lemlerinin kasadan nakit olarak gerçekleştirilmesi veya iki farklı müşteri arasında
normalde virman yapılması gereken işlemlerin kasadan nakit olarak çekilmesi ve
yatırılması konusunda ısrar etmesi.

29. Hesaba küçük kupürler halinde çok sayıda nakit para yatırılması ve az sayıda yüksek tutarlı nakit para çekilmesi.
30. Çok sayıda kişinin, makul açıklama yapmadan aynı hesaba nakit para yatırması, nakit yatan tutarların diğer şehir ve bölgelerdeki şubelerden kısa bir süre sonra provizyonla nakit olarak çekilmesi.
31. Çok sayıda kişinin, makul açıklama yapmadan aynı hesaba nakit para yatırması, nakit yatan tutarların yine makul bir açıklaması olmadan yurt dışındaki az sayıda özellikle riskli bölgelerdeki lehdarlara transfer edilmesi.
32. Çok sayıda kişinin hesabından, makul açıklama yapmadan aynı lehdarların hesabına veya ismine nakit havale yapması, karşı şube veya mali kurumda açılmış hesaptan nakit olarak çekilmesi.
33. Nakit işlemleri veya havale işlemlerini gerçekleştiren kişilerin görünürde münferit olarak işlem yapmalarına rağmen; bu kişilerin ortak adreslerinin olması ve özellikle bu adresin aynı zamanda bir işyeri adresi olması veya adresin yapıldığı ifade edilen işlemlerin alakasız olması (örneğin öğrenci, işsiz, serbest meslek gibi).
34. Müşterinin iştiğal ettiğini söylediği işin, gerçekleştirdiği işlemlerin tipi veya hacmi ile tutarlı olmaması (örneğin bir öğrenci veya işsiz birinin birkaç farklı yerden sık sık yüksek miktarda nakit para çekmesi).
35. Müşteri tarafından aynı yargı çevresinde bir çok bankada düşük bakiyeli durağan hesapların açık tutulması, bu hesaplara stratejik bir zamanda gelen transferlerin genelde ATM'lerden maksimum nakit çekme işlemleri ile çekilmesi.
36. Şube holüne birlikte gelen kişilerin beraberinde getirdikleri nakitleri paylaşarak farklı gişelerden aynı hesaba nakit yatırması veya aynı lehdarlara havale işlemleri yaptırması.
37. Kiralık kasanın çok sayıda kişi tarafından para kasası gibi kullanıldığını gösteren aşırı bir trafiğin olması, müşterinin nakit para yatırmadan önce kiralık kasasını ziyaret etmesi.
38. Değişik yerlerde/bölgelerde temsilciliği-işyeri olmayan bir ticari müşterinin bir gün içinde değişik şubelerde açılmış hesaplarına aynı gün nakit para yatırması.
39. Şirketle açıkça bağlantısı olmayan kişilerce şirket adına açılmış hesaplara ticari saikle yapılmadığı belli olan büyük tutarda nakit para yatırılması veya çekilmesi.
40. Çalıştığı sektörün nakit yaratma oranının düşük olmasına rağmen sektördeki diğer müşterilerden belirgin şekilde ayrılan, müşteri hesaplarında yüksek miktarlarda nakit fon hareketlerinin olması ve nakit enstrümanlar ile ödeme ve tahsilat yapılması.
41. Müşterinin nakit işlem miktarı ve yoğunluğunda ticari bir neden (iş hacminde artışa neden olan mevsimsel canlanma, yeni sipariş vb.) olmaksızın ani değişimler meydana gelmesi, firmanın cirosu, gelir ve nakit yaratma gücü limitleri üzerinde düzenli nakit işlemlerinin yapılması.

42. Müşterinin nakit paranın taşınması sonucu oluşabilecek can güvenliği, hırsızlık ve suistimal risklerini göze alarak özel bir ihtiyacının bulunduğu durumlar hariç olmak üzere hesaplarına tek seferde veya sık sık önemli meblağlarda nakit para yatırması veya çekmesi.
43. Banka ile kendisi temasa geçen, hesap açma amacı ve bankayı tercih etme konusunda belli bir nedeni olmayan yeterince tanınmayan kişi ve kurumların yüksek miktarda nakit fon ile hesap açtırmaları.
44. Banka ile kendisi temasa geçen, hesap açma amacı ve bankayı tercih etme konusunda belli bir nedeni bulunmayan kişi ve kurumların sıfır bakiye ile açtıkları hesaplarına gelen önemli tutarda havalelerin kısa bir süre içinde nakit olarak çekilmesi, büyük meblağlı tek bir işlemde veya belli bir tarih aralığında yoğun olarak gerçekleşen işlemlerden sonra hesapların uzun süre hareketsiz kalması.
45. Müşterinin sık sık işi ile ilgili olmayan ve bağdaştırılamayan nakit karşılığında nakit benzeri enstrümanlar, bloke çek veya ödeme emirleri düzenlenmesini talep etmesi.
46. Müşterinin banka ve şube hesaplarında mevduatlarında anormal artış görülmesi.
47. Perakendeci bir müşterinin nakit hesaplarının seyrinin benzer müşterilerden çok net bir şekilde ayrılması.
48. Perakendeci bir müşterinin mevduat hesaplarından çekilen çeklerin toptancı firmalara değil şahıslara kesilmesi ve şahıslar tarafından tahsil edilmesi.
49. Normalde mahsup işlemleri yapılması gerekirken, ticari bir hesaptan nakit çekilmesi veya hesaba nakit yatırılması.
50. Müşterinin gün içinde hesaplarında çok sayıda nakit işlemi olmasına karşın gün sonunda hesaplarda bakiye kalmaması veya diğer bankacılık ürünlerinden faydalanılmaması, hesaplarda büyük miktarda atıl paraların tutulması.
51. Bir banka müşterisinin hesabına büyük miktarda ve tekrarlanan bir şekilde seyahat çekleri ile para yatırması.
52. Aracı kurumlar nezdinde nakit olarak çok yüksek miktarda hesapların açılması ve ödemenin hesap açılırken veya takas gününde nakit olarak yapılması.

C. Elektronik Transferlerle İlgili Şüpheli İşlem Tipleri

53. Uyuşturucu ve kaçakçılık gibi suçlar ile terörist organizasyonların mevcut olduğu ülkelerden, sınır ötesi merkezlerden (offshore-centres) ve FATF işbirliği yapmayan ülkeler listesinde yer alan ülkelerden veya bu ülke ve merkezlere normal olmayan yeterli açıklama yapılmadan tek seferde büyük meblağlı veya belli bir zaman aralığında önemli tutarlara ulaşan sık sık düşük meblağlı transferlerin yapılması.
54. Dikkat çekici tutarda ve sıklıkta olduğu görülen veya riskli bölgelerden yönlendirilen elektronik fon transferlerinin gerçekleştirilme amacına ilişkin açıklama bulunmaması, transfer mesajlarında amir ve lehdarların tam adları ile adreslerinin bulun-

- duğu alanların doldurulmaması ya da bu alanlarda gerçek amir isimleri yerine rumuz, kod, kısaltma veya a client, one of our customer, instructor vb gibi ifadelerin yer alması.
55. Genelde bir hesap kullanılmaksızın veya belli bir grup müşteri hesaplarına yurtdışından veya yurtdışına önemli miktarlarda para transferi yapılması, yeterli açıklama yapılmadan, elektronik fon transferlerinin gerçekleştirilmesi ve bunların nakit olarak ödenmesinin istenmesi,
  56. Gerçek kişi müşteriler adına bu nam altında açılan ve ticari işlemlere konu olmaması gereken tasarruf mevduatı hesaplarında müşterinin bilinen mesleği ve faaliyetleri, gelir kaynakları ve seviyesi ile ilgisi kurulamayan dikkat çekici sıklıkta ve tutarda yurtiçi ve yurtdışı elektronik fon transfer trafiğinin gözlenmesi.
  57. Yurt içinde bir bankayla çalışmayı gerektirmeyecek kadar az ticari işlem hacmi olanların veya yurtdışında bir iş veya görünürde herhangi bir bağlantısı olmayan kişi ve kurumların yabancı bankalara fon transferi için hesap açtırmaları veya sadece fon transfer etmek amacıyla açılan hesaplara yatırılan nakdin kısa süre bekletilerek herhangi bir işleme tabi tutulmaksızın yurtdışına havale edilmesi.
  58. Yurtiçi veya yurtdışında yerleşik müşteri hesaplarına veya adlarına yurtdışından gelen fonların kısa bir süre sonra yine yurtdışına gönderilmesi veya müşterinin işlemi yapan görevliden henüz hesaplarına geçmeyen, geleceğini belirttiği transfer bedellerinin yurtdışına gönderilmesini istemesi, geçiş hesabı olarak kullanılan bu hesaplar aracılığıyla birbirine yakın tutarda paranın yine birbirine yakın tarihlerde ülke içine girmesi ve çıkması.
  59. Tek bir müşterinin veya belli bir grup müşteri adına veya hesaplarına gelen elektronik fon transferlerinin müşteriler tarafından nakit olarak çekilip aralarında iş ilişkisinden doğan para hareketi bulunmayan üçüncü bir kişi ya da kurumun hesabına yatırılması veya havale edilmesi veya hesaplar üzerinde tasarruf yetkisi verilen 3. şahıslar tarafından vekalet veya talimatla nakit olarak çekilmesi.
  60. Müşterinin belli bir neden olmaksızın aynı para cinsinden, birden fazla hesap açtırması, özellikle nakit olarak getirdiği veya hesaplarına nakit olarak yatan fonları görünürde iş ilişkisi olmayan serbest ticaret bölgelerinde veya off-shore coğrafi alanlarda bulunan kişi ve kurumlara transfer etmesi.
  61. Müşteri hesaplarında gerçekte fiili olarak ticari faaliyeti olup olmadığı bilinmeyen özellikle off-shore finansal bölgelerde kurulmuş şirketlerden veya hayali alıcı ve satıcılardan gelen-giden ödeme ve havale trafiğinin olması.
  62. Mali kurumlar nezdinde sadece yabancı ülkelere fon transferi yapmak amacıyla hesap açıldığı görülen hesaplarda işlemlerin gönderici ve alıcılar arasında ticari saikle yapıldığını gösterir bilgi ve belge ibraz edilememesi, transfer mesajlarında herhangi bir açıklama bulunmaması.
  63. Yüksek nakit transfer emirlerini güvenlik prosedürlerinin daha az olmasından faydalanmak için genel olarak gideceği ülkelerde saatlerin gece olduğu veya işlemlerin yoğun olduğu tarihlerde ve anlarda yapılması.

64. Müşterinin değişik bankalardaki hesapları arasında karşılıklı şüpheli fon transferleri yapması, fonların sonuçta ilk çıkış bankasından off-shore bölgelere transfer edilmesi.
65. Aracı kurum nezdinde hesapları olduğu bilinen bir müşterinin hesaplardaki büyük boyutlu zararın, sürekli bir başka yatırımcıdan gönderilen transferlerle veya nakitle kapatılması veya başka hesaplardaki karın sürekli aynı yatırımcıya aktarılması.

D. Kimlik Tespiti, Kayıt Saklama ve Raporlama İşlemlerinden Kaçınma

66. Müşterinin kimliksiz, sahte-hayali isimle hesap açtırmaya, işlem yapmaya veya başkaları adına veya hesapları üzerinden işlem yapılmasına teşebbüs etmesi, çalışanlara bu yönde işlemlerin gerçekleştirilmesi veya işlemlerinin raporlama dışı tutulması konusunda teklif, baskı ve tehditte bulunulması.
67. Müşterilerin görünürde makul bir sebep olmaksızın aynı bölgede çok sayıda mali kurumda veya aynı kurumun değişik şubelerinde hesaplarının bulunması, bunlar arasında konsolidasyon yapmaması veya son zamanlarda farklı mali kurumlarla peş peşe yeni ilişkiler kurduğunun görülmesi.
68. Belli bir tutarı aştığında kimlik tespiti yapılması zorunlu olan veya resmi mercilere düzenli olarak raporlanması gereken işlem tutarları ve bankacılık işlemlerinden kaçınmak amacıyla müşteri tarafından yasal sınırların altında işlem yapılmaya çalışılması, bu amaçla para hareketinin birden fazla işleme, kişi adına, hesaba, havale veya nakit işleme bölünmesi.
69. Müşterinin mali kurumlar nezdinde işlem miktarını ve hareketleri dikkat çekici kılmamak amacıyla, aynı mali kurumda benzer işlemlerin yapıldığı kendi adına veya üçüncü kişiler adına çok sayıda hesabının bulunması veya hesap hareketlerinden diğer kurumlarda da benzer hesapların açıldığını gösteren transfer trafiğinin görülmesi.
70. Kişinin aynı yükümlü nezdinde, alışılmadık bir şekilde birden fazla hesabının olması ve bu hesaplar toplu olarak ele alındığında büyük meblağlara ulaşılması veya aynı hesapta toplanabilecek tutarların parçalara bölünerek ayrı ayrı hesaplarda tutulması veyahut devamlı bilgi verme kapsamına dahil olmamak amacıyla işlem miktarının, bildirim yapılacağı tutara düşürülmesi.
71. Çok sayıda kişinin, makul açıklama yapmadan aynı hesaba ödeme yapması veya birçok ayrı hesaptan aynı hesaba para transferi yapılması, (farklı amirlerden aynı amirlere veya aynı amirlerden farklı lehdarlara yasal raporlama limitlerinin altında bölünerek para transferi yapılması).
72. Aracı kurumlar nezdinde işlem miktarını, hareketleri dikkat çekici kılmamak amacıyla, aynı tür işlemlerin yapıldığı çok sayıda hesabın açılması, müşterinin banka hesaplarında bu hesaplar arasında gerçekleşen havale veya EFT trafiğinin gözlenmesi.
73. Yüksek tutarda bir para transferinin ya da nakit paranın çok sayıda bankaya, ya da aynı bankanın şubelerinde çok sayıda kişi adına açılmış hesaplara gönderilmesi veya yatırılması.

74. Müşterinin birbiriyle bağlantısız biçimde birçok hesaba yüksek tutarlar yatırıp, sonradan bu bakiyeleri aynı bankadaki bir hesaba veya başka bir yere düzenli olarak transfer etmesi.
75. Borsada işlem yapmak üzere aynı anda açılan, sürekli kar ve zarar sonucu veren işlemlerin yapıldığı iki veya daha fazla hesapta benzer işlemlerin yapılması ve bu değişik kişi adına açılmış hesaplardan yararlanan kişilerin aynı olduğundan şüphelenilmesi veya bilinmesi.
76. Aynı hesapta toplanabilecek tutarların parçalara bölünerek ayrı ayrı hesaplarda tutulması.
77. Aynı şubede aynı gün birden fazla işlem gerçekleştirilmesi, ancak farklı veznedarlar kullanılmaya çalışılması.
78. Birkaç hesaba para yatırılması ve bunların daha sonra bir hesapta birleştirilerek başka bir ülkeye transfer edilmesi.
79. Ortaklık bakımından ve ticari açıdan birbiri ile ilgisiz iki sektörde çalışan firmaların hesapları arasında işlem yapılması, hesapların meblağının bildirim limitlerinin altında tutulması.
80. Borsada işlem yapmak üzere aynı anda açılan, sürekli kar ve zarar sonucu veren işlemlerin yapıldığı iki veya daha fazla hesapta benzer işlemlerin yapılması ve bu hesaplardan yararlanan kişilerin aynı olduğundan şüphelenilmesi veya bilinmesi.
81. Aracı kurumlar nezdinde işlem miktarını ve hareketleri dikkat çekici kılmamak amacıyla, aynı tür işlemlerin yapıldığı çok sayıda hesabın açılması.

E. Kredili İşlemler

82. Kredi talebinde, alınacak olan kredinin nerede kullanılacağına ve bu kredinin geri ödenmesine dair net bilgilere yönelik ikna edici bilgilerin verilmemesi ve sunulmaması.
83. Müşterinin yüksek riskli bölge veya doğası gereği riskli işlere yatırım alanları için kolayca nakit karşılıklı kredi talepleri yapması.
84. Yüksek meblağlarda kredi veya borç para alınması ve bunun makul bir açıklaması olmadan beklenmedik bir şekilde kısa sürede geri ödenerek kapatılması.
85. Özellikle müşteri olmayı kendileri teklif eden tanınmayan gerçek ve tüzel kişilerin nakit karşılıklı kredi veya mal alımına yönelik teminat mektubu talep etmesi, bankanın komisyon, masraf veya faiz oranlarını umursamıyor gözükmesi.
86. Karapara aklama ile mücadele konusunda yükümlülüklerine uymayan off-shore bankalardan kredi alınması veya normal şartlarda yurt içinde alınan bir kredinin borçlunun mali durumu veya işi ile bağlantısı kurulamayan şekilde off-shore bölgelerden gelen transferlerle geri ödenmesi.

87. Müşterinin geçerli bir nedene dayanmaksızın veya gerekliliği açıklanmadan iş ve e-
vinin bulunduğu adreslere uzak mali kurumlarda nakit veya gayri-nakit kredi talep
etmesi, yurtdışı bankalar üzerine keşideli şahıs çeklerini tahsile vermek istemesi.
88. Müşteri tarafından müşteri ilişkisine yüklü miktarda yabancı bankalar üzerine keşide
edilmiş şahıs çeklerinin tahsile verilmesi veya iskonto edilmesi ile başlanması,
çeklerin kaynaklandığı ticari faaliyet hakkında çelişkili bilgiler verilmesi, belge ib-
raz edilememesi, çekteki keşideci ile cirantalar arasında görünürde bir ticari ilişki
kurulamaması, cirantaların dolandırıcılık ve kaçakçılık konusunda riskli bölgelerle
bağlantılı olması.
89. Ülkeler arasında para hareketlerinin yapılması için müşterinin işi ile tutarlı olmayan
akreditif veya diğer ticari finansman metodlarının kullanılması, fatura edilen malın
ihraç edilen ülkenin nüfusu, ekonomik yapısı dikkate alındığında adet, miktar veya
fiyat olarak itibariyle abartılı bulunması veya ekonomik açıdan karlı veya rasyonel
bir işlem olmaması.
90. Karapara aklama ile mücadele konusunda yükümlülüklerine uymayan off-shore
bankalardan kredi alınması, bu bankalardan temin edilen özellikle gerçekliğinden
şüphe edilen mektuplara istinaden kredi taleplerinde bulunulması.
91. Yurtdışında bir hesap teminat gösterilerek, yurtiçinde kredi alınması, daha sonra bu
kredi ödenmeyerek borcu veren kurumun teminat gösterilen hesaptaki parayı haciz
ederek yurda getirme koşullarının oluşmasının sağlanması.
92. Müşterinin makul bir neden olmadan üçüncü kişilerin veya off-shore bölgelerde ka-
yıtlı şirketlerin aktiflerini teminat göstererek kredi talep etmesi.
93. Müşterinin işi açısından sıra dışı olmasına karşın, yüksek düzeyde bankacılık ve şir-
ket gizliliği ile tanınan bir ülkedeki şirkete yatırım yapmak gerekçesiyle mali duru-
munu güçlendirmek için kredi başvurusunda bulunması.
94. Müşterinin elinde bulundurduğu önemli malvarlığına karşılık kendisi için e-
konomik olmayan kredi işlemlerine girişmesi.
95. Çek iskonto eden ve kabul eden bir müşterinin hesaplarında bu meblağdan daha
fazla nakit fon bulunması.
96. Problemlili büyük miktarda kredinin herhangi bir ticari gelişme olmadan aniden geri
ödenmesi.
97. Müşteri tarafından kaynağı belirsiz hamiline yazılı enstrümanlar teminat gösterile-
rek, kredi talep edilmesi.
98. Off-shore bir banka tarafından verilen kredi kartının kullanılması.

F. Terör Eylemlerinin Finansmanı

Ülkemizin de taraf olduğu Birleşmiş Milletler Sözleşmelerine göre; Karaparanın ak-
lanmasının önlenmesine dair yükümlülüklerle tabi olan mali kurumlar veya diğer işletmeler

veya varlıklar, fonların terörizm, terörist eylemler veya terörist örgütlerle bağlantılı veya ilgili olduğundan ya da bunun için kullanıldığından şüphelenirlerse ya da şüphelenmek için makul nedenleri olursa, şüphelerini yetkili otoritelere derhal bildirmelidirler.

Karaparanın aklanmasından farklı olarak terörizmin finansmanında hem yasadışı ticari faaliyetler hem de yasal işlemlerden kaynaklanan fonların terörist faaliyetlerin finansmanında kullanılması sözkonusudur. Terör gelirleri özet olarak üç ana kategoriye ayrılabilir. Bunlar; meşru işler, suç ekonomisinden elde edilen gelirler ve suç oluşturan faaliyetlerdir. Terörün finansmanı; tehditle para toplamak, kaçakçılık, yasadışı uyuşturucu ticareti, yardım kuruluşları, dernek ve vakıfların suistimali, dolandırıcılık, hırsızlık ve silahlı soygun gibi yasadışı faaliyetlerin yanında; yasal ticari kazançların terörist gruplara aktarılması, (sermaye sahiplikleri açısından terörist gruplarla bağlantılı olan ticari işletmeler) veya gönüllü bağışlar ve yardımlar (zengin bireyler, terörizme destek veren ülkeler) şeklinde de gerçekleşebilir.

Aşağıdaki tablo terörist gruplar tarafından sıkça kullanılan finansal kaynakların yaratılması, transferi ve muhafazasına ilişkin yöntemleri göstermektedir.

-Terörizmin Finansmanı-			
Alternatif Gelir, Dağıtım ve Muhafaza Yöntemleri			
Yasadışı Ticaret	Gelirler	Transfer	Muhafaza
Uyuşturucu Ticareti	x		
Silah Kaçakçılığı	x		
Sigara Kaçakçılığı	x		
Elmas Kaçakçılığı	x	x	x
Altın		x	x
Sistemler			
Vakıf ve Dernekler	x	x	
Banka Dışı Havale Sistemleri		x	
Finans Şekli			
Nakit Para		x	x

FATF tarafından terörizmin finansmanı ile ilgili tipoloji çalışması hazırlanmış, bankacılar için kılavuz niteliğinde hazırlanan çalışmada (Guidance for Financial Institutions in Detecting Terrorist Financing, 24/April/2002) dikkatli incelemeyi gerektiren “Finansal İşlem Tipleri” sayılmıştır.

Bu listedeki işlem tipleri, mevcut diğer bilgilerle birlikte finansal kurumların hesaplarından, işlemin kendi yapısından, işlemin taraflarından, karaparanın aklanmasına karşı ulusal otoritelerden sağlanan diğer rehber dökümlerden elde edilmiştir. Bu listede görülen bir ya da daha fazla faktörün varlığı, işlemlerin daha dikkatli incelenmesini sağlar. Fakat işlemlerde bu maddelerden birinin varlığı bu işlemlerin mutlaka sıradışı ya da şüpheli olduğu anlamında değildir.

Finansal kurum çalışanları önceki bölümlerde belirtilen işlemlerin yanında aşağıda sayılan işlem tiplerine özen göstermelidirler;

99. Müşterinin, ilişkinin kurulduğu tarihte veya daha önce ikamet ettiği ülkeler, pasaport alınan ülke, pasaportta yer alan giriş-çıkış yapılan ülkeler, isim, adres, doğum tarihi

gibi bilgiler ve diğer dokümanlarda veya kimliğinin tespiti ya da doğrulanması sürecinde sorunlu bölgelerle ilişkiler olması veya açıklanamayan tutarsızlıkların olması.

100. Çok sayıda gerçek ve ticari hesapları ya da kar amacı gütmeyen organizasyon hesaplarını (vakıf ve dernekler) ya da hayır kurumlarının hesaplarının kullanımıyla fonların teslim alınması ve sonra ivedi olarak bu fonların kısa sürede yabancı lehdarlara yönlendirilmesi.
101. Terörizm, kaçakçılık sorunlu veya vergi cenneti olarak addedilen ülkelere ya da müşteriyle açık iş bağlantısı olmayan bölgelere müşteri lehine üçüncü kişilerce döviz değişimi yapılarak transfer edilmesi.
102. Ulusal veya uluslararası otoritelerce terörizme destek verdiği belirtilen ülkeler, FATF ile işbirliği içinde olmayan ülke ve bölgeler gibi özellikle sorunlu bölgelerden ya da onlar üzerinden kısa bir sürede yapılan transfer işlemleriyle oluşan mevduatların teröristlere aktarılması.
103. Bir önceki maddede belirtilen hesaplardan işlem yaptıranların uğraş alanına yapılan işlem tiplerinin veya gelir düzeyinin uygun olmaması (örneğin öğrenci, işsiz, kendi işini yapan kişilerin hergün değişik yerlerden havale alması/göndermesi, nakit çekme ve yatırma işlemlerinde bulunması).
104. Uyuşturucu ve kaçakçılık gibi suçlar ile terörist organizasyonların mevcut olduğu, rüşvet ve yolsuzluğun yaygın olduğu veya anti-demokratik ülkelerin üst düzeyde kamu görevi bulunan devlet ya da hükümet başkanı, üst düzey siyasilere, hükümet görevlileri, adli ya da askeri personel, önemli mevkideki siyasi parti temsilcileri ve kamu kurumu yöneticisi niteliğindeki yurtdışı yerleşik kişiler adına açılan hesaplardan veya hesaplara üçüncü kişiler veya sorunlu bölgelerdeki kurumlara yapılan elektronik transfer trafiği gözlenmesi.
105. Aynı kökenden veya ülkelerden kişilerin sahip olduğu firmalar ya da benzer iş türlerini barındıran şirketler arasında sorunlu ülkelerle ilgili dikkat çekici fon akışlarının olması.
106. Müşterinin şube çalışanları ile yüzyüze gelmekten kaçınması, görüşme talebini reddetmesi, işlerini farklı kişiler aracılığıyla takip etmesi veya sürekli ATM'lerden işlem yapması, banka şubesinin bulunduğu bir mahalde birbirini takip eden tarihlerde sık sık ATM'lerden nakit yatırması veya sürekli günlük işlem limiti kadar nakit çekmesi.
107. Uzun süre hareketsiz kalan fakat açık olarak tutulan hesaplarda aniden para yatırım ya da silsile halinde para yatırımları veya para transferleri ve bu işlemleri takip eden çekim işlemleri görülmesi.
108. Aynı gün, finansal kurumun aynı şubesinde farklı veznelere çok sayıda işlem yapılması veya aynı finansal kurumun birçok şubesine para yatırılması ya da gruplaşan bireyler vasıtasıyla aynı zamanda tek bir şubeye gidilmesi.
109. Herhangi bir kar amacı gütmeyen kurum veya hayır kurumuyla (vakıf ve dernekler) bağlantılı işlemlerde mantıklı ekonomik bir amacının olmaması veya söz konusu ku-

rumun beyan edilen faaliyeti ile hesaplarından işlem yapılan diğer taraflar arasında bir bağlantının olmaması.

110. Aynı bölgede bulunan görünürde aralarında bir ortaklık ilişkisi bulunmayan şirketlere hesap açılması, bu şirketlerde aynı kişinin yönetici olarak görev yapması ya da aynı kişilerin imza yetkisine haiz olduğu ticari hesaplar açılması.
111. Ticari işletmelerin normal ticari işlemleri dışında gerçekleşen, şirket hesaplarına değişik nakit ve nakit benzeri araçlarla sık sık üçüncü kişilere para yatırılması veya üçüncü kişilere ödeme yapılması, normalde birey ya da kurum adına çek ya da diğer ödeme araçlarıyla kolaylıkla yapılabilecek ticari işlemin, kişi ya da kurum hesabına yüksek tutarda nakit yatımıyla yapılması.
112. Özellikle sorunlu bölgelerden veya bu bölgelere, bireysel ve ticari çok sayıda hesap kullanılarak fonların toplanması ve bu fonların az sayıda lehdara yönlendirilmesi.
113. Mantıksal bir ticari iş yapma sebebi görünmese de sorunlu bölgelerden ya da sorunlu bölgelere fon hareketlerini içeren ticari finansal işlemleri müşterinin birleştirmesi ya da kredi aracı olarak kullanımı.
114. Birbirleriyle bir yakınlığı veya hiçbir ilişkisi olmadığı görülen kişilerin hesap üzerinde imza yetkisinin bulunduğu bir hesap açılması.
115. Raporlama ve kimlik tespitinden kaçınmak amacıyla yasal merciler tarafından belirlenen limit altında küçük tutarlarda yapılan transfer işlemleri yapılması, transfer mesajlarında, amir ve lehdarların açık adı ve adresi, işlemin yapılış amacı konusunda bilgi verilmemesi, bu bilgilerde eksiklik bulunması.
116. Müşterinin geliriyle orantılı olmayan küçük bakiyeli mevduatların bulunduğu aynı kişiye ait aynı ya da değişik mali kurumlarda çok sayıda hesabın açılması.
117. Genelde off-shore ve sorunlu ülkelerde kurulmuş yasal bir kurum adlarına çok benzer isimlerle şirket, vakıf veya derneğe açılan bir hesapta veya dikkat çekmemek için tanınmış kişi ve bürokratlar adına açılmış yüksek işlem hacminin görülmesi.
118. Ne iş yaptığı bilinmeyen ve/veya kiralık kasa kullanımını gerektirecek bir durumu olmadığı halde kiralık kasa kullanan ticari kurumlar.